

Όλοι Μαζί...αθλούμαστε

Η πραγματικότητα καταδεικνύει ότι τα άτομα με αναπηρίες αντιμετωπίζουν ποικίλα κοινωνικά εμπόδια ενώ τα αρνητικά στερεότυπα που συνήθως (και δυστυχώς) τους ακολουθούν, σε συνθήκες κρίσης της κοινωνικής συνοχής, εντείνονται, τοποθετώντας τα στο περιθώριο της κοινωνίας. Βιώνουν τις διακρίσεις σε μια σειρά από εκφάνσεις της κοινωνικής, πολιτικής και οικονομικής δραστηριότητας. Έτσι ο στιγματισμός που συνδέεται με την αναπηρία, αποκλείει μια σημαντική ομάδα των συνανθρώπων μας από την εκπαίδευση, την απασχόληση και την κοινωνική ζωή, γεγονός που τους στερεί από τις απαραίτητες ευκαιρίες για την κοινωνική τους ανάπτυξη, την υγεία και την ευημερία τους.

Η αλλαγή αντιλήψεων αρχικά στη κοινωνία και κατόπιν ενδυνάμωσης των ίδιων των ατόμων με αναπηρίες, μπορεί να προκληθεί και να προκύψει από την συμμετοχή τους σε αθλητικές δραστηριότητες, βάζοντάς τους στο επίκεντρο, ως πρωταγωνιστές μιας τέτοιας διαδικασίας. Αυτό μπορεί να συμβάλλει στην εξάλειψη των προκαταλήψεων που σχετίζονται με την αναπηρία, διότι μπορεί να μεταμορφώσει τη στάση της κοινότητας, προκρίνοντας τις δεξιότητες των ατόμων με αναπηρίες, περιορίζοντας έτσι την ανθρώπινη προδιάθεση να εστιάζουμε στην αδυναμία που συνειρμικά τους ακολουθεί και όχι στη δυναμική τους.

Έτσι, μέσω της αλληλεπίδρασης, ατόμων με ή χωρίς αναπηρίες, σε αθλητικούς χώρους, αναπτύσσεται ένα θετικό πλαίσιο, αλλάζοντας την όποια αρνητική εικόνα υπάρχει για τις ικανότητές τους. Ο αθλητισμός μαθαίνει στα ίδια τα άτομα με αναπηρίες πώς να επικοινωνούν αποτελεσματικά, πώς να εντάσσονται σε μια ομάδα, εκπαιδεύοντάς τους στη προσπάθεια, στον συναγωνισμό, στην αποτυχία αλλά και στην επιβράβευση όπως άλλωστε συμβαίνει στη ζωή. Η ένταξη στην αθλητική ομάδα, η ενασχόληση σε κάποιο ατομικό σπορ ή η συμμετοχή σε μια ομαδική αθλητική δοκιμασία, αποτελεί προσομοίωση της προσπάθειας για την επίτευξη της κοινωνικής ένταξης. Μαθαίνουν να είναι αυτόνομοι, να αλληλεπιδρούν και να συνεργάζονται με τους άλλους, σε ένα πλαίσιο σεβασμού και διατήρησης των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών τους. Ο αθλητισμός για τα άτομα με αναπηρίες μπορεί να αποτελέσει τον άξονα γύρω από το οποίο μπορεί να αναπτυχθούν δράσεις και να σχεδιαστούν πολιτικές που θα στοχεύουν στην κοινωνική ένταξη αφού μπορεί να συμβάλλει στη μείωση των αρνητικών προκαταλήψεων. Οι αντιλήψεις αυτές, δυστυχώς, αποτελούν εμπόδια, βάζοντας φραγμούς στην εκδήλωση της διαφορετικότητας σε ένα πλέγμα ισότητας και ισονομίας.

Τα άτομα με αναπηρίες, θέλουν να αθλούνται είτε γιατί αυτό τους κάνει περνάνε καλά, είτε για να κάνουν φίλους ή ακόμα και για τη χαρά της συμμετοχής και της νίκης. Φυσικά πέρα απ' αυτά, υπάρχει η χαρά της ψυχικής και σωματικής ανάτασης, της συναναστροφής αλλά και απάλειψης της δικής τους, πολλές φορές επιφυλακτικότητας. Η άθληση ατόμων με ή χωρίς αναπηρίες από κοινού, αποτελεί μια αμφίδρομη σχέση, που στοχεύει στην μείωση των προκαταλήψεων και στην αύξηση του επιπέδου ενσυναίσθησης της κοινωνίας συνολικά. Οι εικόνες διαμορφώνουν και ο αθλητισμός είναι γεμάτος από δυνατές συγκινήσεις που μπορούν να επηρεάσουν την οπτική της κοινωνίας.

Η Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρίες προσδιορίζει ρητά ότι τα κράτη-μέλη οφείλουν να λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα για να ενθαρρύνουν και να προωθήσουν τη συμμετοχή των ατόμων με αναπηρίες στις γενικές αθλητικές δραστηριότητες σε όλα τα επίπεδα στο μέγιστο δυνατό βαθμό. Αυτό συνεπάγεται ότι τα παιδιά με αναπηρία, από το σχολείο, θα πρέπει να συμμετέχουν ισότιμα, στις αθλητικές δραστηριότητες και να έχουν φυσικά, χωρίς διακρίσεις, πρόσβαση σε παιχνίδια και δραστηριότητες αναψυχής και αθλητισμού. Το σχολείο μπορεί να αποτελέσει μέσω της σχολικής ενσωμάτωσης, πυρήνα ανάπτυξης αθλητικών δραστηριοτήτων όπου από κοινού τα παιδιά με ή χωρίς αναπηρίες θα αθλούνται, μαθαίνοντας έτσι, βιωματικά, τη συνύπαρξη χωρίς εμπόδια. Επίσης, πρέπει να εντατικοποιηθούν οι δράσεις και η πληροφόρηση για τα οφέλη της άσκησης στα άτομα με αναπηρία καθώς και η προβολή εικόνων από τα ΜΜΕ που απεικονίζουν παιδιά και ενήλικες με αναπηρίες σε διαφημιστικό υλικό σχετικά με τον αθλητισμό και τη σωματική άσκηση.

Ο αθλητισμός είναι χαρά και βοηθάει τη συνεργασία όσων συμμετέχουν, παιδιών/ατόμων με αναπηρίες, συνοδών/υποστηρικτών, προπονητών, των ίδιων των γονέων. Μια δυναμική σχέση με πολλαπλά οφέλη που μπορεί να οδηγήσει στην κοινωνική ένταξη όλων χωρίς διακρίσεις και εμπόδια, μακριά από προκαταλήψεις γιατί, όπως ανέφερε και ο οκτάχρονος γιός μου: «ο αθλητισμός είναι για όλους».

Δημήτριος Π. Νικόλσκυ
Πρόεδρος της Επιτροπής για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρίες
του Συμβουλίου της Ευρώπης

